

סיכוי סיקוי Sikkuy

העמותה לקידום שוויון אזרחי الجمعية لدعم المساواة المدنية
The Association for the Advancement of Civic Equality

כנס תחבורה ציבורית

ביישובים הערביים

אום אל פחם

27.11.2012

מחקר וכתבייה:

viaplan
תכנון, סביבה, תחבורה

בסיוע ותמיכת:

UJA Federation
of New York

המגזר היהודי-המזרחי-הערבי

Auswärtiges Amt

ifa

Institut für Auslands-
beziehungen e. V.

קרן
לסביבה
ירוקה

מחסמים לסיכויים

תחבורה ציבורית ביישובים הערביים

מדוע בחרה "סיכוי" לעסוק בתחבורה ציבורית ?

- ✓ דבר קיומם של פערים בהקצאת משאבים בין יהודים לערבים
- ✓ מציאות בה מתקיים ניתוק פיזי של אזרחים ערביים מהחברה והתשתיות בישראל
- ✓ שירות בסיסי המהווה תנאי לקידום החברה הערבית בתעסוקה, חינוך גבוה, פיתוח כלכלי ומוביליות חברתית
- ✓ מציאות ברת שינוי

תמונת המצב – בראי הנתונים

בסיס הבדיקה והמחקר

שדה המחקר של סיכוי התמקד ב- 40 ישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש.
מתוכם התבצעה בדיקת "עומק" בקרב - 10 יישובים

הבדיקה התמקדה בשני מרכיבים עיקריים
המאפיינים את רמת השירות :

מספר קווים בכיוון יחיד

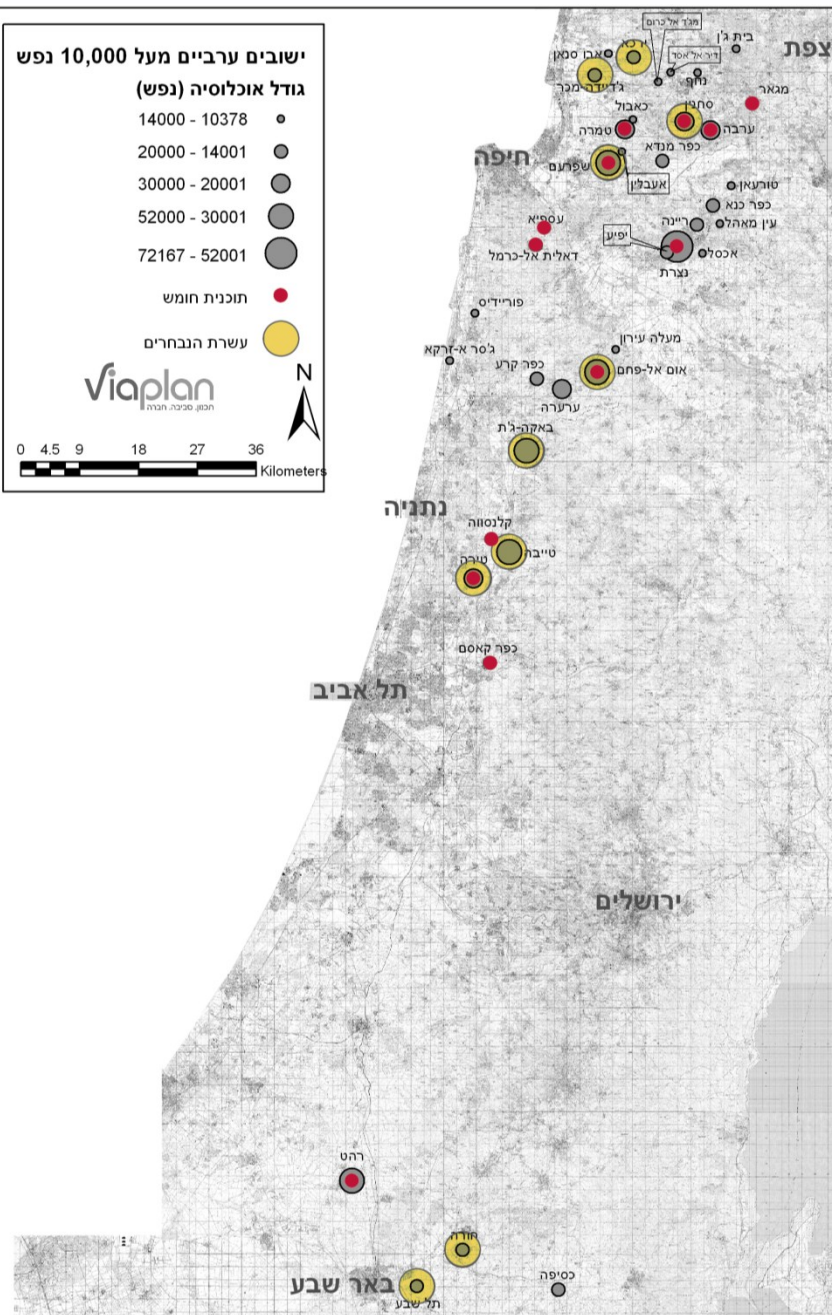
פרישה

מספר הנסיעות

תדירות

שלושה סוגי קווים משרתים את היישובים הערביים:

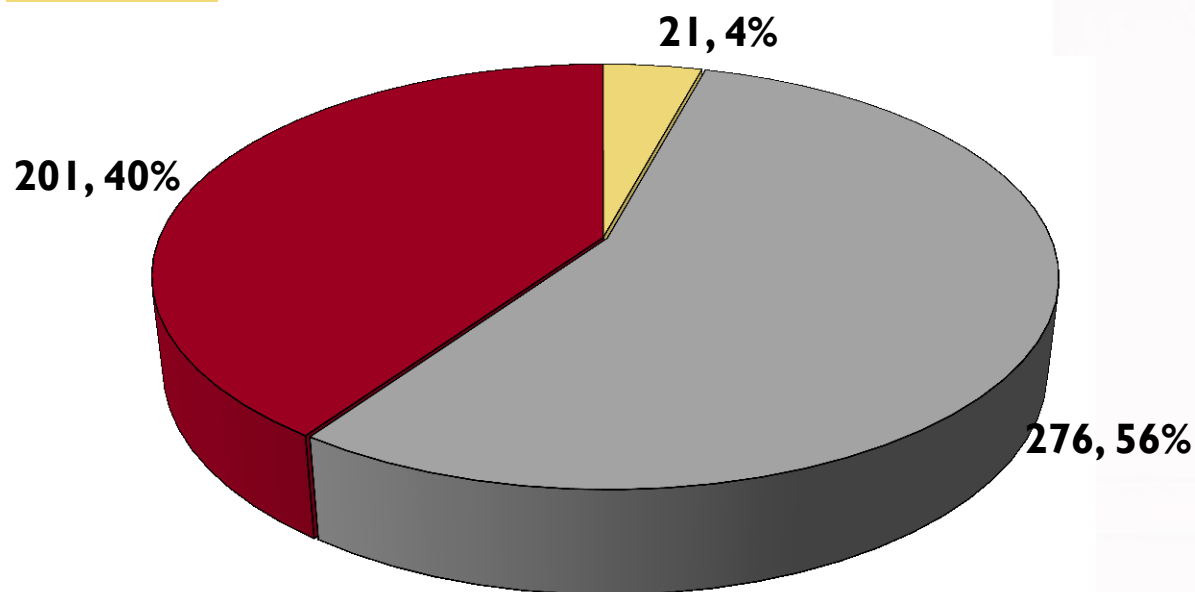
יישובי הבדיקה פרישה מרחבית

מספר הקווים והתפלגותם - על-פי סוג קו

ב- 40 יישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש

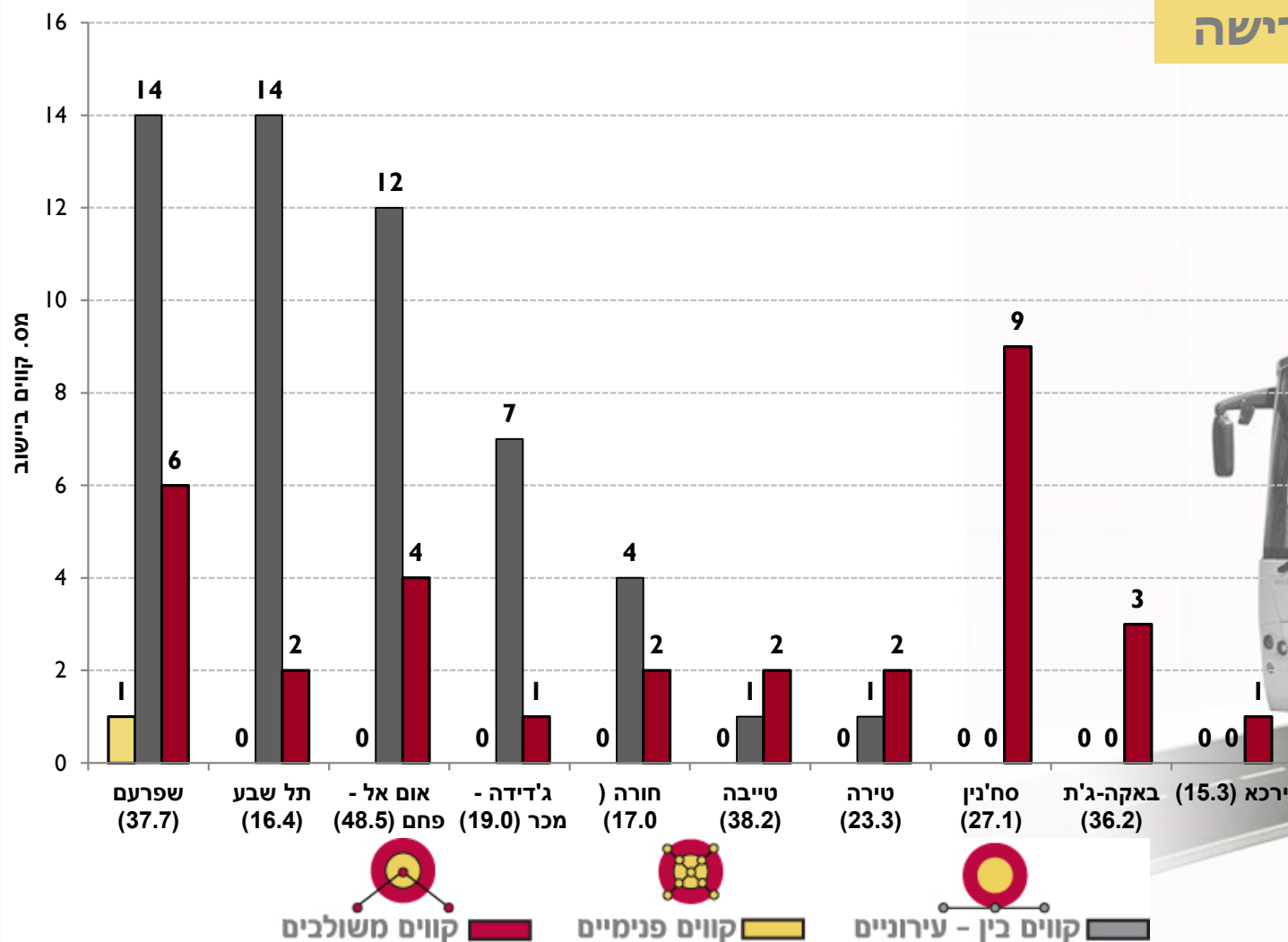
פרישה

מספר הקווים על פי סוג קו

בהתבוננות על 10 יישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש

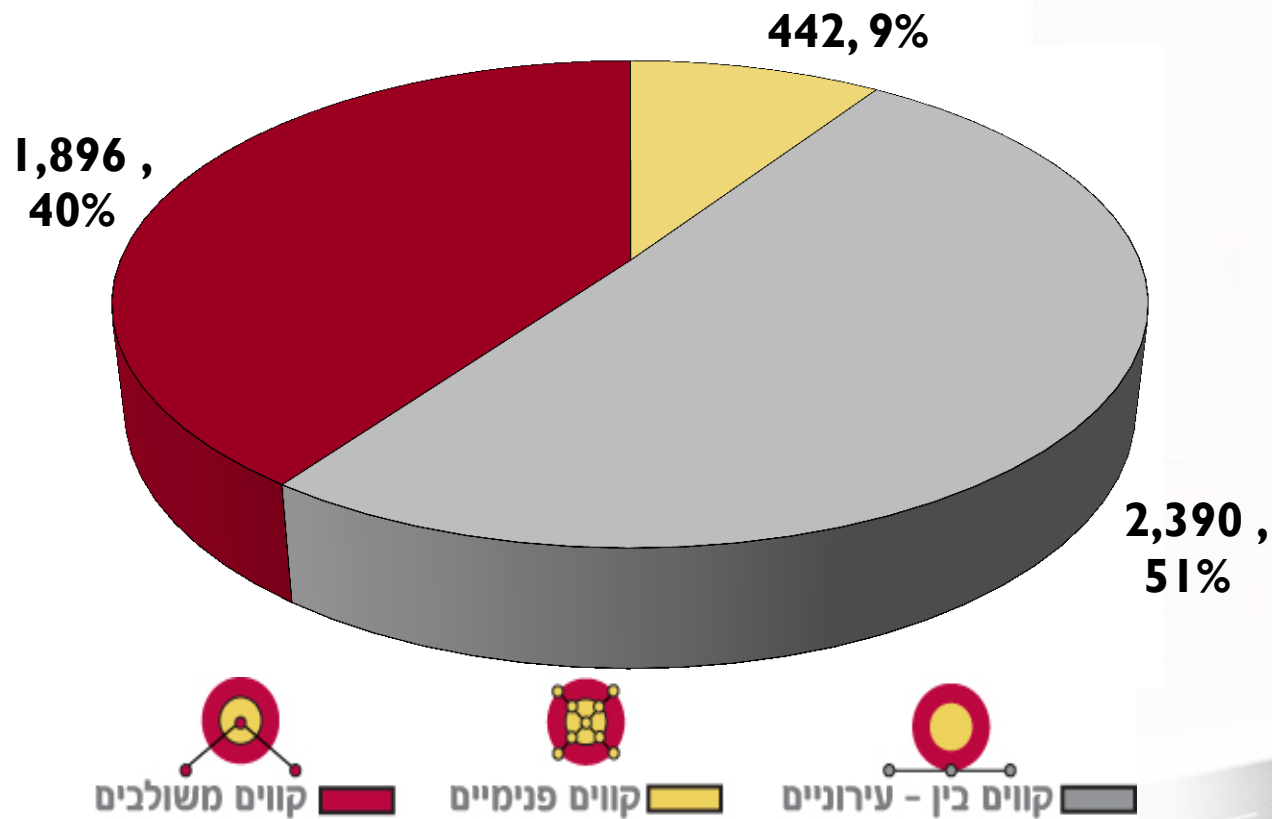
פרישה

מספר הנסיעות היומיות לפי סוג קו

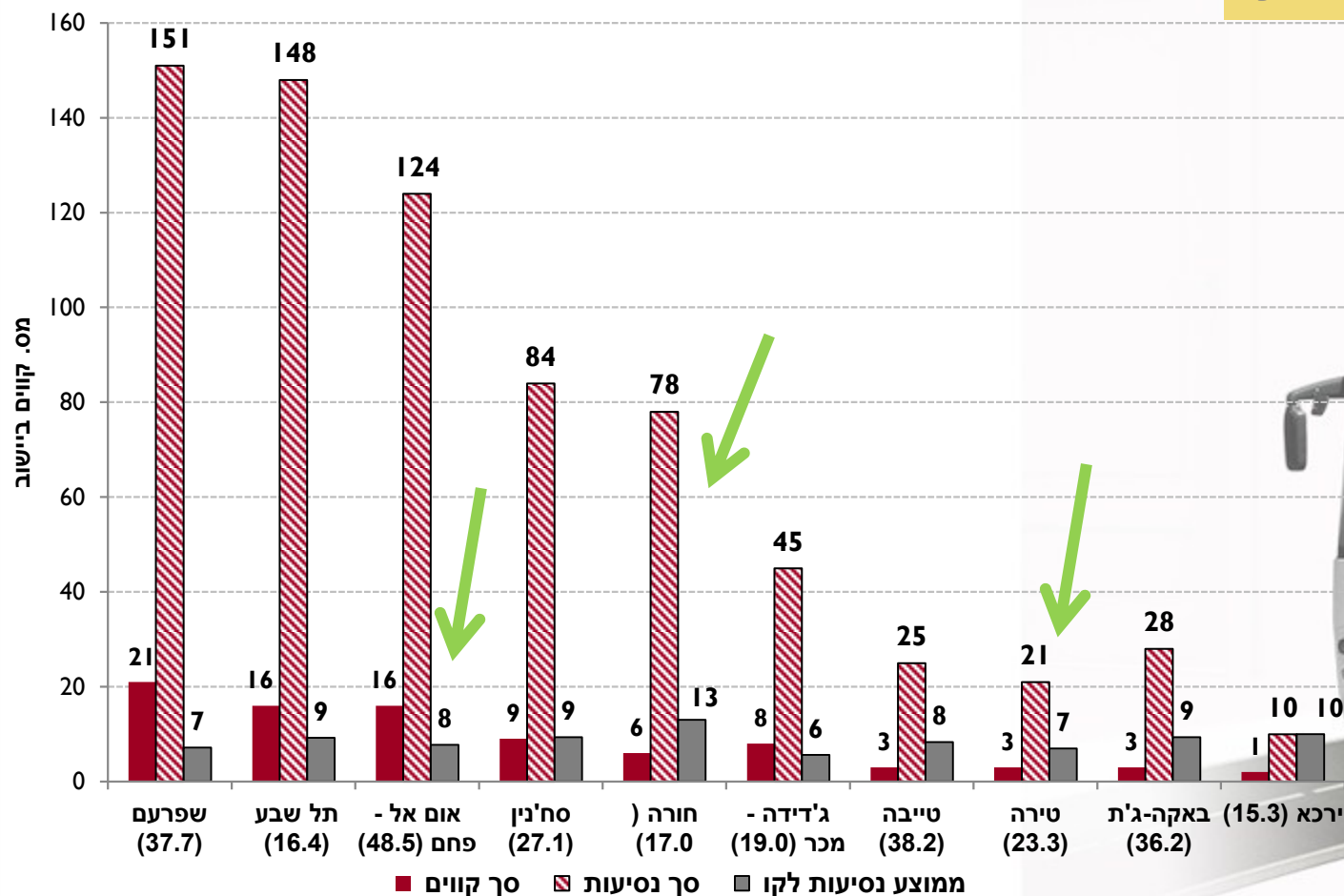
ב- 40 יישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש

תדירות

מספר קווים, נסיעות וממוצע נסיעות לקו ביום בהתבוננות על 10 יישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש

תדירות

הפער בשירותי תחבורה ציבורית השוואה בין יישובים יהודים לערביים

השוואת שלושה צמדי יישובים (ערביים ויהודיים) סמוכים
גיאוגרפית ודומים בגודלם

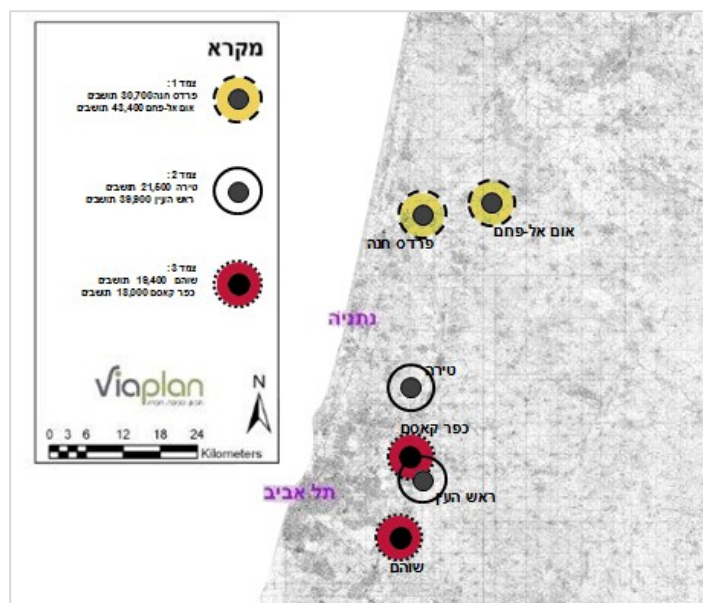
הבדיקה התמקדה בשני מרכיבים עיקריים:

מספר קווים הלך וחזור

פרישה

מספר הנסיעות הלך וחזור

תדירות

השוואת מספר קווי הנסיעה בין היישובים היהודיים לערביים

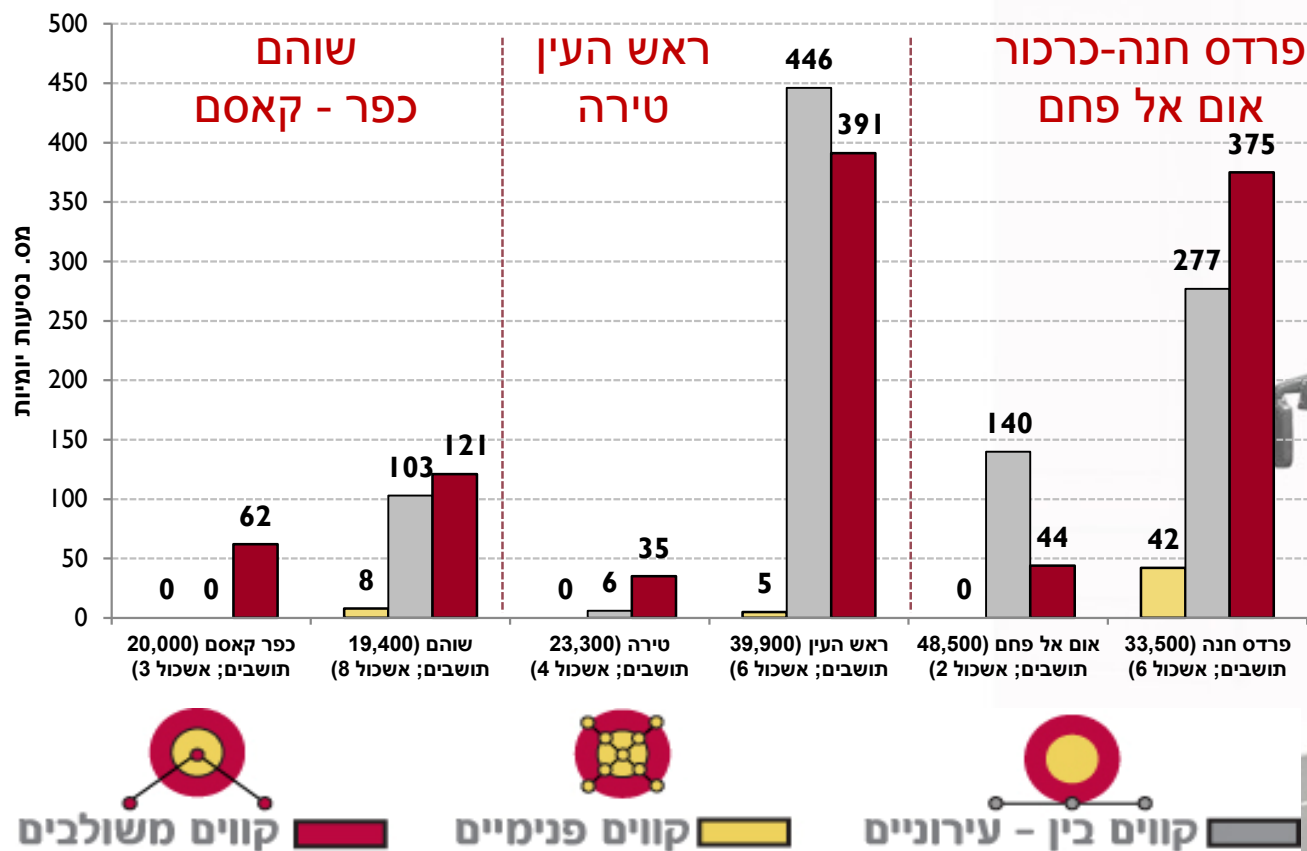
פרישה

1	כפר קאסם 20,000	1
14	שוהם 19,400	1
2	טירה 23,300	2
18	ראש העין 39,900	2
12	אום אל פחם 48,500	3
22	פרדס חנה כרכור 33,500	3

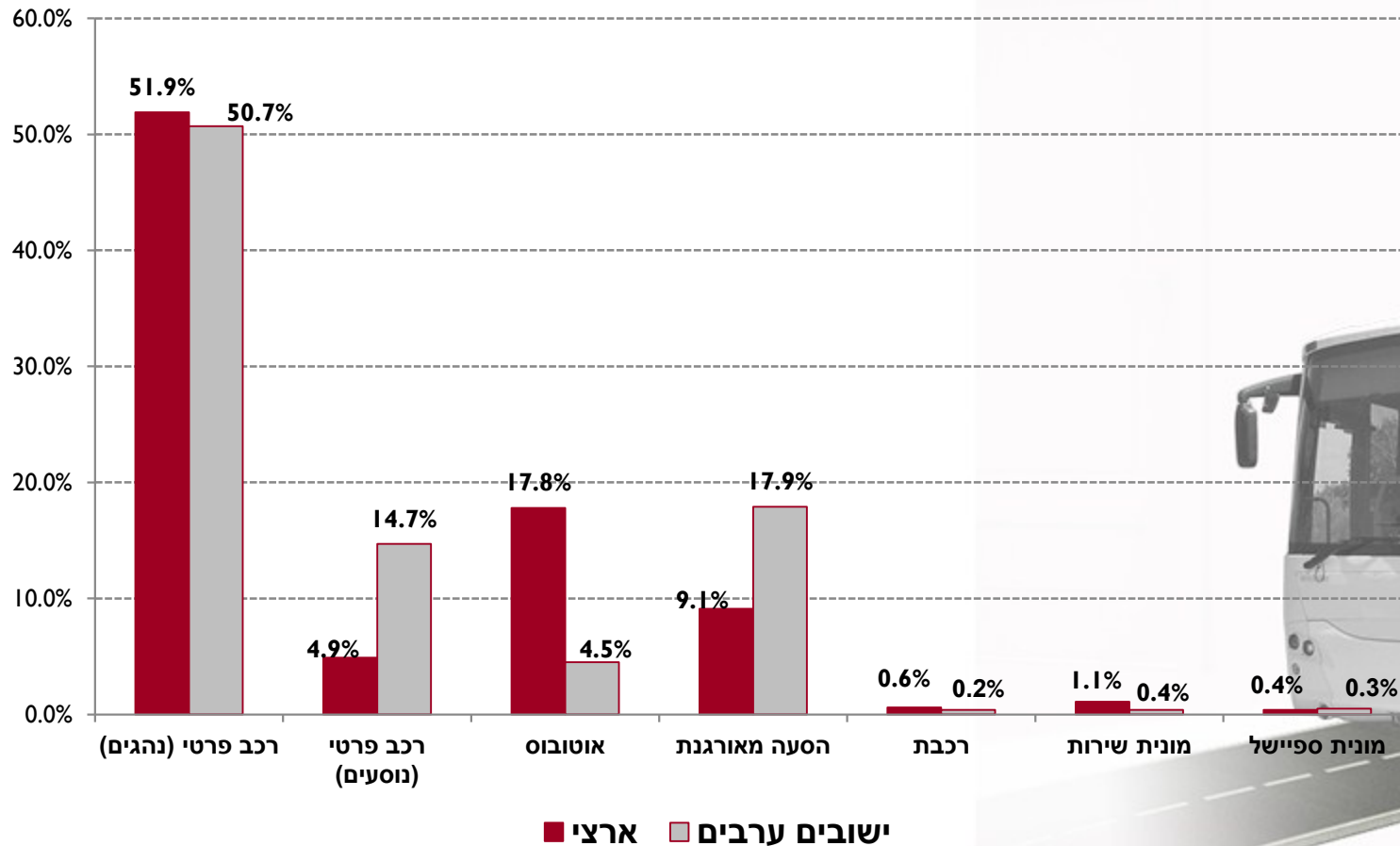

מספר הנסיעות היומיות על פי סוג קו בין יישובים יהודיים לערביים

תדירות

צריכה ושימוש בתחבורה ציבורית (אמצעי הגעה לעבודה, נתוני מפקד 2008) ב- 40 יישובים ערביים המונים מעל 10,000 נפש

מחסמים לסיכויים

לקידום תחבורה ציבורית ביישובים הערביים

מודל החסמים עמותת סיכוי

תסמינים

נתונים המעידים על פער בין יהודים לערבים (לרעת הערבים) וקשורים לחלוקתו של משאב ציבורי. במקרה הנדון: שירותי תחבורה ציבורית

בעיות

הבעיות הן הגורמות ליצירת התסמין. הן קיימות ברובד עמוק יותר ומהוות חוליה בשרשרת הסיבות הגורמות לתסמין. לאחר זיהוי הבעיות והבנתן ניתן להשתמש בהן כיעדים אופרטיביים לשינוי אי השוויון. ניתן לזהות בעיות בשני סיווגים עיקריים:
א. בעיות בקרב מנגנוני השלטון (חיצוניות)
ב. בעיות בקרב החברה הערבית (פנימיות)

חסמים

מנגנוני עומק הגורמים לכל הבעיות המביאות בסופו של דבר לאי שוויון המתבטא לעין בתסמינים, דהיינו בפער בין היהודים לערבים. החסמים נמצאים בכל הרבדים: בשלטון המרכזי, במשרדי ממשלה, גופי הסמך שלה, בחברה הערבית, ברשות המקומית, בקהילה במשפחה ובפרט.

**המלצות
מדיניות**

המלצות למדיניות ולפעולה. מוצגות בצמוד לחסמים המזוהים במטרה להסירם, לפתור את הבעיות ולשנות את הנתונים המוצגים בתסמין. שינוי שיביא לצמצום הפער בחלוקת המשאב הציבורי.

הפער

**הפער מתבטא ביחס היעדים (הקווים)
וביחס מספר הנסיעות לנפש בין
הישובים היהודיים לערביים**

יחס מספרי הקווים

1:1.8

1:9

1:14

יחס מס' הנסיעות לנפש

1:5.4

1:10.6

1:3.3

3 בעיות עיקריות

**1 היעדר מנגנון
מובנה במשרד
התחבורה לאספקת
שירותי תח"צ**

**2 היעדר תיקצוב
הולם לצמצום פער
ארוך טווח בתח"צ
ביישובים הערביים**

**3 היעדר תשתית
מקומית מתאימה
לתחבורה ציבורית**

חסמים במשרדי ממשלה והמלצות להסרתם

הגדרת קריטריונים לאספקת שירותי תח"צ והסדרת נוהל פניות של הרשויות

- קריטריונים למימון
- הסדרת בקשות סיוע
- הכנת סקר צרכים ועלות נגזרת

הסטת סעיפי תקציב ו/או הגדלת תקציב : סובסידיה ופיתוח תשתית תח"צ.

אגף תח"צ ואגף תשתיות במשרד התחבורה יקדמו תכנית ייחודית לטיפול בתשתיות ביישובים הערביים ובהתאמה למעבר תח"צ

משרד התחבורה יכלול דרישה במכרזי ההפעלה להציב את השפה הערבית כחלק בלתי נפרד מהשירות. מקורות המידע הארציים יספקו מידע בשפה הערבית

משרד התחבורה לא מגדיר קריטריונים למימון תח"צ

משרד התחבורה מספק מענה לתח"צ כתלות בפניית הרשות

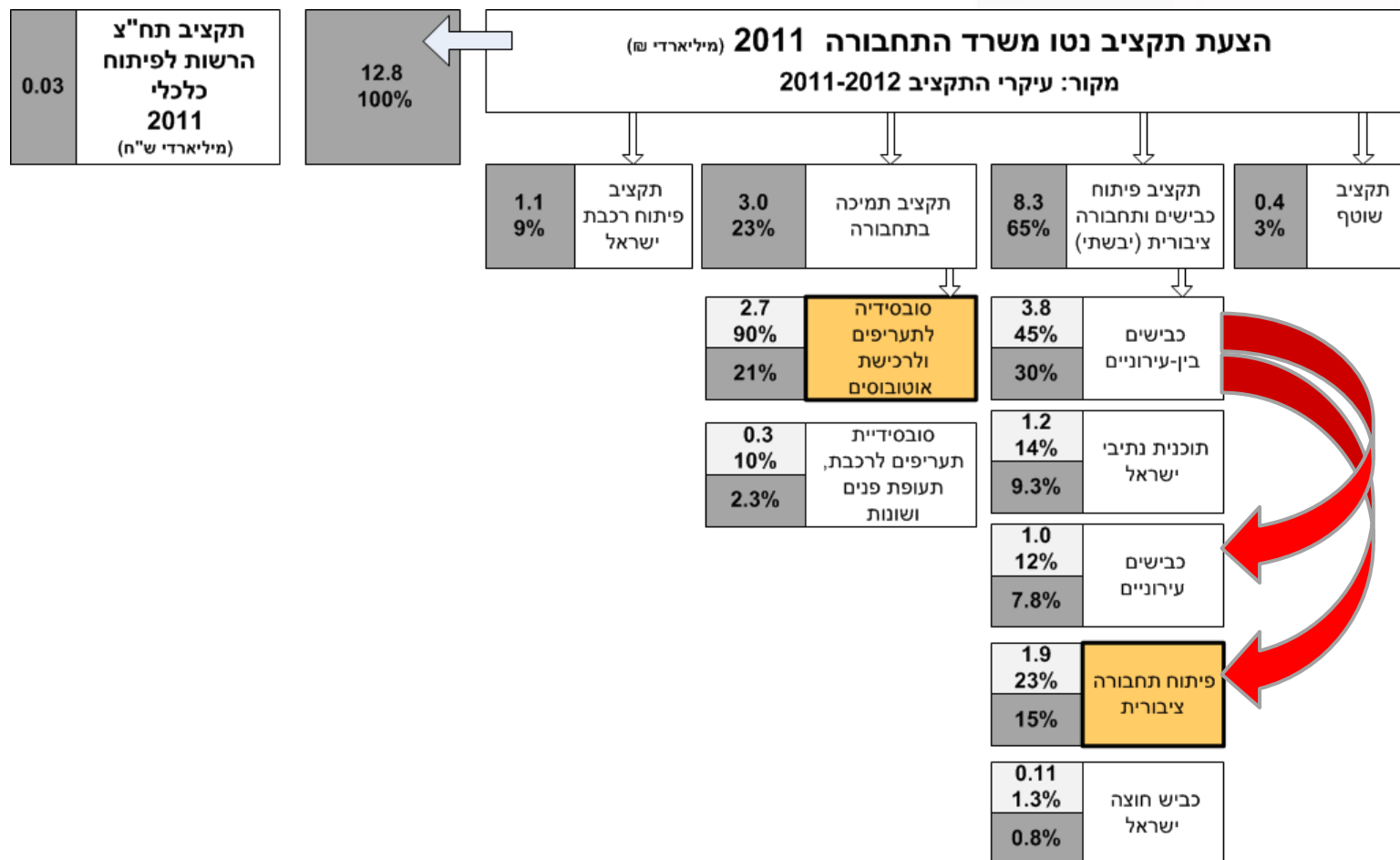
מחסור משמעותי בתקציב לצמצום הפער שנמשך שנים

המציאות הפיזית ביישובים הערביים אינה מתאימה למעבר תח"צ

תשתית חסרה של מידע על תח"צ למשתמש הערבי

תקציבי משרד התחבורה 2011 (מליארדי ₪)

חסמים ברשויות המקומית והמלצות להסרתם

מינוי בעל תפקיד ייעודי בכל רשות מקומית לטיפול בתחבורה ציבורית ביישוב. סיוע המשרד במימון בעל התפקיד והכשרתו

אין גורם מקצועי ומוסמך בתוך הרשויות שמטפל ייעודית בתח"צ

דרישת הרשויות ממשרד התחבורה לתקצב סקר צרכים ותכנית יישובית לשילוב תח"צ כחלק מהתקציב לסובסידיה

אין ביישובים תכנית להגדרת צרכים לתח"צ ואין מתכונת סדורה לדרישת הצרכים מהמשרד

התאמת התכנון היישובי לפעילות תח"צ ותקצובו בהתאם. הכוונת תקציבי פיתוח תשתית תחבורה גם לטובת פיתוח תח"צ

הרשויות המקומיות נותנות עדיפות לתשתית כבישים מוטת רכב פרטי על פני רכב ציבורי

חסמים בציבור הערבי והמלצות להסרתם

משרד התחבורה יבנה מסלולי מעבר להסדרת הסעות פיראטיות ואפשרות לשילוב באספקת שירותי תח"צ ע"פ דרישות המשרד.

תחבורה פיראטית ביישובים מעודדת שימוש לא מוסדר כתחליף לתח"צ

אתגרים והזדמנויות להמשך

משרד התחבורה מדווח על גידול של 53% במספר הנסיעות בתח"צ ביישובים הערביים משנת 2005 ל- 2011.

- קיים פוטנציאל לצריכת שירותי תח"צ ביישובים הערביים
- קיים הרצון מצד כל הגורמים לשיפור השירות ונדרש המאמץ הנכון
- קיים תהליך (התחלתי) ביישובים הערביים להעדפת תח"צ (עבור אוכלוסיות מסוימות: נשים, סטודנטים, נוער ועוד).
- קיימת הבנה באשר למדיניות הנדרשת ולפעולות הנחוצות לשינוי

**וכפיתרון לשלוש הבעיות העיקריות
שזוהו במודל החסמים של סיכוי נדרש יהיה :**

1 להסדיר מנגנון העבודה לאספקת השירות

2 להשקיע משאבים מותאמת לשיפור והרחבת השירות

3 להתאים תשתית מקומית לקליטת תחבורה ציבורית

